

UUSI TESTAMENTTI AVAUTUU, OSA 60ms

APOSTOLIEN TEOT 1

A. HISTORIALLINEN (jatk.)

3. LUUKAS OLII MATKAMIES - JA HYVIN KOKENUT SELLAINEN

Hänen matkustamiseensa liittyi kaksi mielenkiintoista asiaa:

1) Kenen kanssa hän matkusti?

Luukas oli Paavalin matkatoveri. Aika ajoin hän vaihtaa kerrontansa monikon ensimmäiseen persoonaan "me". "Me lähdimme purjehtimaan..."

Kaikki UT:n kirjoittajat kääntävät huomion pois itsestään. Jos haluat tietää Matteuksesta, joudut lukemaan Markuksen. Kun Matteus käytti Markuksen materiaalia, hän poisti siitä itsensä kokonaan. Markuksen evankeliumin olemme oikeastaan velkaa Pietarille. Markuksessa on kaikki ikävät asia Pietarista, mutta hän ei kiinnitä huomiota itseensä. Luukas toimii samoin. Ja Johannes teki samoin. Hän puhuu peitetysti itsestään sanoessaan "se opetuslapsi, jota Jeesus rakasti". Kaikki UT:n kirjoittajat kääntävät yhä uudelleen huomion Jeesukseen. Myös Luukas tekee näin. Ei hän hae huomiota itselleen. "Me..."

Luukas matkusti Paavalin kanssa ja on mielenkiintoista huomata, että nimenomaan merimatalla Luukas oli aina Paavalin seuralainen. Ehkäpä Paavali poti merisairautta? Luukas huolehti matkalla Paavalin fyysisistä tarpeista. Kuvaus haaksirikosta (Apt.27) on eräs kirjallisuuden parhaita helmiä muinaiselta ajalta.

Mutta oli toinenkin syy Luukkaan mukanaololle. Kun Paavali oli pidätettynä, Luukas kuljeskeli joutilaana. Hän oli siis kaksi vuotta Jerusalemissa ja kaksi vuotta Roomassa. Uskon (Pawson), että näiden kahden ajanjakson aikana hän kirjoitti ensin evankeliumin ja sitten osan kaksi, Apostolien teot. Kahden vuoden aikana hän saattoi keskustella Marian ja muiden kanssa, JOILLA VIELÄ OLI ENSIKÄDEN TIETOJA. Hän saattoi taltioida kaiken tiedon. Mutta Roomassa hän saattoi kysyä Paavalilta koska vain: "Mitä teit, kun en ollut kanssasi siinä tai tuossa paikassa?" Uskon, että hän kirjoitti nämä kaksi osaa noiden kahden kaksivuotisen ajanjakson aikana.

2) Missä hän matkusti?

Hän oli siis mukana jokaisella Paavalin merimatalla, mutta hän vietti nämä kaksi edellä mainittua jaksoa Jerusalemissa ja Roomassa. Miksi hän käytti nämä ajanjaksot kirjoittaakseen tämän kaksiosaisen teoksen? Tähän vastaan (Pawson) myöhemmin.

4. LUUKAS OLII KIRJOITTAJA

Erinomaisen taitava kirjoittaja. Merimatkakuvaus on mestariteos tuolta ajalta. Luukas oli erittäin lahjakas mies. Hänellä oli laaja sanavarasto ja erinomainen tyyli. Hän pystyi vangitsemaan ihmisen mielenkiinnon ja säilyttämään kertomuksensa vauhdikkuuden. Joidenkin mielestä on helpompi lukea Apostolien tekoja kuin Matteusta.

Luukas on kirjoittaja ja historioitsija. Hyvän historioitsijan tulee osata valikoida aineisto, mitä ottaa ja mitä jättää pois. Luukas on jättänyt pois koko joukon asioita. Hyvä kirjoittaja käyttää paljon aikaa tutkimukseen ennen kuin alkaa kirjoittaa.

5. LUUKAS ON EVANKELISTA

Hänen suuri halunsa oli nähdä ihmisten pelastus. ”Pelastus” on avainsana molemmissa osissa. Se toistuu yhä uudestaan. Pakanana hänellä on erityinen kiinnostus ”kaikkea lihaa kohtaan”. Evankeliumissaan hän lainaa Johannes Kastajaa, joka taas siteeraa Jesajan profetian: KAIKKI LIHA SAA NÄHDÄ JUMALAN PELASTUKSEN (Luuk.3:6). Tämä on Luukkaan evankeliumin teema. ”Kaikki liha” kattaa samarialaiset, pakanat, naiset, köyhät ... Luukas suuntaa evankeliumissaan pelastuksen kaikille näille eri ihmisryhmille.

Apostolien tekojen teemana on: PYHÄ HENKI VUODATETAAN KAIKEN LIHAN YLLE: juutalaisten, samarialaisten – ja maailman ääriin saakka (Apt.2:17).

”Kaikki liha” on siis Luukkaan kiinnostus. Tässä on se juutalainen uskonto, jonka Luukas näkee kuuluvan kaikille koko maailmassa. Evankeliumissaan Luukas näkee Jeesuksen maailman Vapahtajana, mutta Apostolien teoissa on toinen painotus.

Hän on kiinnostunut ”koko asutusta maailmasta”. Kreikaksi nuo sanat ovat yksi ja sama ”oikoumenee”. Siitä tulee sana ”ekumenia”. ”Oikoumenee” tarkoittaa koko asuttua maanpiiriä. Ei siis koko seurakuntaa, vaan koko maailmaa. Luukas oli ekumeeninen. Hän haluaa pelastuksen tavoittavan koko maailman.

Mutta hän tietää, ettei hän ole saarnaaja. HÄN ON KIRJOITTAJA! Hänen tapansa levittää evankeliumia oli kirjoittaa. Mikä on sinun tapasi?

Luukas oli tärkeä apu Paavalille, kun hän toimi suurimman lähetystyöntekijän lääkärinä.

Merimatkoilla ja merisairaudessa hän saattoi olla erikoisen merkittävä apu. Hän tulee saamaan siitä palkkansa:

” Joka profeetan ottaa tykönsä profeetan nimen tähden, saa profeetan palkan; ja joka vanhurskaan ottaa tykönsä vanhurskaan nimen tähden, saa vanhurskaan palkan. Ja kuka hyvänsä antaa yhdelle näistä pienistä maljallisen kylmää vettä, hänen juodaksensa, opetuslapsen nimen tähden, totisesti minä sanon teille: hän ei jää palkkaansa vaille.” (Matt.10:41-42).

6. LUKIJAT

Molemmat on kirjoitettu yhdelle miehelle TEOFILUKSELLE. Se tarkoittaa ”Jumalaystävällinen”. Miksi Luukas kirjoitti yhdelle miehelle näin paljon? Luukas oli viettänyt neljä vuotta tutkimalla asioita ja kirjoittamalla nämä kaksi osaa vain...yhtäkö miestä varten?

Kaksi teoriaa

1) TEOFILUS oli mielikuvitusolento. Aivan kuin kirjoittaisimme: ”Rakas herra Vilpitön Tiedustelija!”; tarkoittain jotakin henkilöä, joka on kiinnostunut uskonasioista, jotakuta, joka haluaa löytää Jumalan ja etsii Häntä.

2) TEOFILUS oli ihmisyksilö. Herra "Jumalaystävällinen" oli todella olemassa. Miksi Luukas kirjoittaisi kaksi kirjaa vain yhtä miestä varten?

a) Olisiko hän kenties julkaisija, joka levittäisi tämän mahdollisimman pikaisesti?

b) Olisiko hän opettaja? Pitikö Luukas häntä erityisen hyvänä kandidaattina uskon tuloa ajatellen, koska hän oli hyvä kommunikoiija?

c) Hän oli selkeästi merkkihenkilö. Hän oli "korkea-arvoinen". Sen aikaisessa maailmassa vain harvoilla oli tällainen titteli. On mahdollista, että hän oli asianajaja. Ehkä jopa tuomari mutta ainakin asianajaja.

Miksi Luukas halusi antaa täyden selonteon ensin Jeesuksesta sitten Paavalista? Vastaus on siinä, että hän on asianajaja, joka toimii Paavalin puolustusasianajajana Paavalin oikeudenkäynnissä Roomassa. Ja hän on sanonut: "Paavali, jos minun tulee puolustaa sinua HALUAN TÄYDEN SELONTEON." "Haluan tietää tästä Jeesuksesta, jota sanot seuraavasi ja miten tämä uusi uskonto alkoi." "Haluan, että kerrot kaiken, mistä voisi olla apua juttusi käsittelyssä."

"Haluan myös täyden selonteon omasta elämästäsi ja siitä, miten tulit toimeen Rooman viranomaisten kanssa." "Mistä sinua on syytetty aikaisemmin?" "Ja mitä aikaisemmissa oikeudenkäynneissä on käsitelty?" "Haluan tietää kaiken, mitä tietää voi."

LUUKAS LÄHTI AUTTAMAAN

Ja luulen, että rakas kunnan Luukas sanoi..."Minä kirjoitan sen sinulle, Paavali. Jätä asia minulle." "Minä teen tutkimukset." Kun hän oli Jerusalemissa, hän tutki Jeesuksen elämän ja kuoleman. Ja kun hän oli Roomassa, hän tutki ja kirjoitti ylös kaiken Paavalista.

Jos tämä teoria on oikea, se selittäisi todella paljon asioita molemmissa kirjoissa. Yksinkertaisesti sanottuna se selittäisi, miksi molemmissa kirjoissa roomalaiset ovat pelkästään myötämielisiä tätä uutta uskontoa kohtaan. Yksikään roomalainen ei niissä kritisoi Jeesusta tai Paavalia.

Itse asiassa Jerusalemissa käydään kaksi oikeudenkäyntiä. Sekä Jeesuksen että Paavalin oikeudenkäynnissä on KOLME LAUSUNTOA, JOTKA PUOLUSTAVAT HEIDÄN TÄYTTÄ VIATTOMUUTTAAN! - PILATUS sanoi kolme kertaa, että tämä mies on viaton (Luuk.23:4,14,22). ROOMALAISET VIRANOMAISET sanoivat kolme kertaa, että Paavali oli viaton (Apt.23:29; 25:25; 26:31).

ONGELMANA JUUTALAISET

Tosiasiasa molemmat kirjat sanovat, että se ongelma, jonka kristityt ovat aiheuttaneet, ei johdu siitä, mitä he tekevät. Se johtuu siitä, että "juutalaiset ovat aina lietsoneet ne esiin". EIVÄT ROOMALAISET! Rooman silmissä sekä Jeesus että Paavali olivat viattomia.

Paavali oli Rooman kansalainen. Rooman lain mukaan Jeesus oli syytön. VAIN JUUTALAISTEN PAINOSTUKSEN VUOKSI JEEBUS RISTIINNAULITTIIN! Ja Paavalikin joutui vaikeuksiin vain juutalaisten painostuksen takia.

Avainasia oli se, että Roomassa Paavali oli oikeudessa paikassa, jossa "juutalaiset eivät voineet peukaloida tuomiota". Jerusalemissa he saattoivat sen tehdä. Mutta nyt Paavali oli Roomassa, eivätkä juutalaiset voineet puuttua oikeuden päätöksiin.

APOSTOLIEN TEOT – KENEN TEOT?

Me kutsumme Apostolien tekoja ”apostolien teoiksi”. Tämä on huono nimitys. Kaksi kolmannesta (2/3) käsittelee Paavalia. Heti kun Paavali tulee uskoon, kaikki muuta häipyvät näyttämöltä. Pietari mainitaan vain, jotta hänen kauttaan meidät viedään Paavalin yhteyteen. Kun Paavali ilmestyy, Pietari unohtuu.

Koko kirjan tarkoitus on puolustaa Paavalia ja sanoa Rooman viranomaisille, että tässä uudessa uskonnossa ei ole mitään kansaa kiihottavaa tai turmiollista. Se on aina myötämielinen viranomaisia kohtaan.

Jos tämä on kirje Paavalin puolustusasianajajalle, palat loksahavat paikalleen.

Väinö Hotti /n David Pawson